

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

P/12/052
KGP-4101-02-04/2012

Warszawa, dnia 18 lipca 2012 r.

Pan
Krzysztof Łukaszewicz

Prezes Zarządu
Fabryki Form Metalowych „Formet” SA
w Bydgoszczy

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w Fabryce Form Metalowych „Formet” SA w Bydgoszczy² kontrolę wykorzystania środków pomocy publicznej uzyskanych z Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców³ na ratowanie oraz restrukturyzację.

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 22 czerwca 2012 r. Najwyższa Izba Kontroli – Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji, stosownie do art. 60 *ustawy o NIK*⁴, przekazuje Panu Prezesowi *niniejsze Wystąpienie*.

Najwyższa Izba Kontroli, ocenia pozytywnie wykorzystanie przez FORMET otrzymanych środków pomocowych na ratowanie w formie pożyczki, z przeznaczeniem na spłatę zadłużenia. Pomoc tę wykorzystano zgodnie z ustalonymi warunkami.

1) Wniosek o udzielenie pomocy publicznej na ratowanie w wysokości 3 000 tys. zł Spółka złożyła w dniu 30 listopada 2009 r. Następnie, w dniu 1 lutego 2010 r., wniosek zmieniono zmniejszając proponowaną kwotę pomocy do 2 300 tys. zł. Miała być ona przeznaczona na spłatę zaległych zobowiązań Spółki wobec jej dostawców i stanowić pierwszy etap odbudowy płynności finansowej. Zamiarem władz Spółki było późniejsze wystąpienie o konwersję środków pożyczki na podwyższenie kapitału zakładowego w związku z prowadzoną restrukturyzacją.

---

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82.

² Dalej FORMET lub Spółka.

³ Dalej FRP lub Fundusz.

⁴ W brzmieniu obowiązującym przed 2 czerwca 2012 r. ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. Nr 227, poz. 1482 ze zm.).

Minister Skarbu Państwa⁵ w dniu 18 lutego 2010 r. podjął decyzję o zamiarze udzielenia pomocy i przekazał wniosek złożony przez FORMET do dalszego procedowania, tj. uzyskania opinii Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK). Dokonując oceny wniosku UOKiK zażądał uzupełnień, wprowadzenia zmian oraz opracowania dodatkowych prognoz i analiz. Etap ten zakończony został w dniu 10 czerwca 2010 r. przekazaniem wniosku do notyfikacji przez Komisję Europejską (KE). Decyzję o zgodności projektu pomocy z rynkiem wewnętrznym KE wydała dopiero w dniu 25 listopada 2010 r., po złożeniu przez Spółkę kolejnych uzupełnień projektu i wyjaśnień. Umowę o pomoc na ratowanie w formie pożyczki⁶ w wysokości 2 300 tys. zł pomiędzy Ministrem SP i Zarządem FORMET podpisano w dniu 26 stycznia 2011 r., tj. ponad 12 miesięcy od złożenia pierwszego wniosku.

2) Otrzymane środki wykorzystano zgodnie z warunkami umowy. Uregulowania zobowiązań FORMET dokonywano od dnia 27 stycznia 2011 r. do dnia 30 marca 2011 r. Zasadniczą ich część spłacono do końca lutego 2011 r., wydatkując 2 271,6 tys. zł (98,8% otrzymanej kwoty).

Sposób wykorzystania pomocy publicznej przez FORMET badany był przez biegłego rewidenta, który nie stwierdził nieprawidłowości, poza jednym uchybieniem. Polegało ono na spłacie zobowiązania wobec Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w wysokości 50,1 tys. zł, pomimo iż nie było to zobowiązanie wobec dostawców. Jednak z uwagi na nieistotny udział w całości spłaconych zadłużeń (2,3% środków pomocowych) biegły nie uznał zaistniałego uchybienia jako dyskwalifikującego poprawność wykorzystania udzielonej pomocy publicznej.

Oceny wykorzystania pomocy publicznej oraz jej efektów dokonała także Rada Nadzorcza Spółki (RN). W uchwale z dnia 21 maja 2011 r. RN stwierdziła m.in., że otrzymana pożyczka umożliwiła spłatę zaległych zobowiązań, a tym samym oddaliła zagrożenie wystąpienia przez wierzycieli z pozwami sądowymi oraz zmniejszyła ryzyko konieczności złożenia wniosku o upadłość Spółki. Zdaniem RN udzielenie pomocy publicznej wpłynęło na poprawę wizerunku Spółki oraz wydłużenie okresu wymagalności spłaty innych zobowiązań. Minister Skarbu Państwa, któremu przekazano powyższe oceny prawidłowości wydatkowania środków pomocy publicznej, nie wniósł do nich zastrzeżeń.

3) Uchybieniem było nieterminowe wywiązywanie się Spółki z obowiązków informacyjnych⁷ wobec Ministra SP z wydatkowania środków pomocy publicznej i efektów osiągniętych po ich wykorzystaniu.

W dniu 20 kwietnia 2011 r. FORMET przedłożył pierwsze sprawozdanie, uzupełnione następnie 30 maja 2011 r. poprzez dołączenie brakujących dokumentów, tj.: uchwały Zarządu Spółki dotyczącej sposobu wykorzystania środków pomocy; uchwały Rady Nadzorczej opiniującej sprawozdanie Zarządu z wykorzystania środków pomocy; opinii i raportu niezależnego biegłego rewidenta z badania poprawności wykorzystania pożyczki

---

⁵ Dalej Minister SP.

⁶ Pożyczka udzielona została na okres 6 m-cy liczony od dnia zatwierdzenia pomocy przez Komisję Europejską.

⁷ Postanowienia § 5 umowy pożyczki nakładały obowiązek przedkładania Ministrowi SP sprawozdań z wykorzystania i efektów udzielonej pomocy, w terminie 14 dni po zakończeniu każdego trzymiesięcznego okresu od daty otrzymania pożyczki.

otrzymanej w ramach pomocy publicznej oraz informacji z wydatkowania pełnej kwoty pożyczki. Integralną częścią tej informacji był załączony wykaz spłat dokonanych na rzecz wierzycieli Spółki.

Następne sprawozdania - zaległe wobec nieprzedłożenia kolejnych po powyższym z dnia 20 kwietnia 2011 r. - przekazano dopiero 15 marca 2012 r. oraz 24 kwietnia 2012 r.

4) NIK pozytywnie ocenia działania Zarządu Spółki zmierzające do poprawy warunków funkcjonowania oraz konkurencyjności Spółki na rynku form metalowych.

Składając w 2009 r. wniosek o udzielenie pożyczki na ratowanie, FORMET sygnalizował zamiar ubiegania się o dalszą pomoc na restrukturyzację Spółki. Otrzymanie takiej pomocy było dopuszczalne postanowieniami ówczesnie obowiązującego *rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 6 kwietnia 2007 r. w sprawie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców*. Warunkiem ubiegania się o nią było między innymi opracowanie planu restrukturyzacji Spółki i przedłożenie go - przed upływem terminu spłaty pożyczki na ratowanie, a więc do dnia 25 maja 2011 r. - Ministrowi Skarbu Państwa do zaakceptowania, a następnie UOKiK i Komisji Europejskiej w celu wydania opinii w zakresie zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym. Wymagania te FORMET spełnił.

5) Wniosek o udzielenie pomocy na restrukturyzację FORMET złożył już w dniu 18 lutego 2011 r. popełniając wprawdzie błędy merytoryczne, które jednak nie dyskwalifikowały w całości tego wniosku.

Ministerstwo Skarbu Państwa, po wstępnej ocenie wniosku i *Planu restrukturyzacji*, w piśmie z dnia 16 marca 2011 r., na podstawie § 5 ww. *rozporządzenia*, wystąpiło o uzupełnienie planu o elementy określone w części III.8.B pkt 2.2. załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 z 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999, ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE⁸, tj. m. in. o prezentację proponowanej przyszłej strategii przedsiębiorstwa i opis sposobu powrotu do żywotności ekonomicznej, pełny opis i przegląd planowanych środków restrukturyzacyjnych i związanych z nimi kosztów (łączy kosztów restrukturyzacji oraz kosztów restrukturyzacji finansowanych ze środków pomocowych), harmonogram wdrożenia różnych środków oraz ostateczny termin wdrożenia planu restrukturyzacji, w tym: planowany okres restrukturyzacji, koszty planowanych działań restrukturyzacyjnych oraz okresy, w których mają być ponoszone itd. Ponadto, wniosek wymagał modyfikacji w części dotyczącej wskazania rzeczywistego wkładu własnego, np. w przypadku kredytu lub leasingu konieczne było dostarczenie przyrzeczenia udzielenia kredytu lub oświadczenia leasingodawców, że będą skłonni udzielić leasingu operacyjnego na zakup maszyn za kwotę ujętą w planie.

Poprawiony wniosek (w części dotyczącej przeznaczenia środków pomocowych i źródeł pozyskania własnych środków na pokrycie kosztów restrukturyzacji) wraz z *Planem restrukturyzacji na lata 2011-2015*⁹, przesłano do

---

⁸ Dz. U. L 140 z 30.4.2004, str. 1.

⁹ Dokument ten był kolejną wersją *Planu restrukturyzacji FORMET*, spośród których pierwsza wersja dotyczyła okresu lat 2009-2010, a druga okresu 2010-2014 (obie opracowane w listopadzie 2009 r.).

Ministerstwa Skarbu Państwa w dniu 21 marca 2011 r., a kolejne uzupełnienie¹⁰ - w dniu 8 kwietnia 2011 r.

Minister Skarbu Państwa przyjął *Plan restrukturyzacji* FORMET i w dniu 12 maja 2011 r. wydał oświadczenie, że udzieli Spółce pomocy publicznej na restrukturyzację w formie konwersji pożyczki na ratowanie na kapitał zakładowy Spółki w kwocie 2 300 tys. zł - po uzyskaniu zgody z Komisji Europejskiej.

Dalsze procedowanie projektu pomocy indywidualnej dla Spółki prowadzone było w UOKiK, który zgłosił także szereg uwag. W ocenie Prezesa UOKiK na podstawie przedłożonych dokumentów nie było możliwe wydanie opinii stwierdzającej zgodność planowanej pomocy z rynkiem wewnętrznym. Konieczne było zatem uzupełnienie wniosku o brakujące informacje, a także odpowiednie zmodyfikowanie lub uzupełnienie planu restrukturyzacji – w uzgodnieniu w organem udzielającym pomocy, tj. Ministrem SP. W następnych etapach opiniowania projektu pomocy dla Spółki, wnoszono kolejne uwagi do opiniowanego planu, który nie we wszystkich aspektach miał spełniać wymagania, określone w wytycznych wspólnotowych¹¹.

W dniu 22 czerwca 2011 r., uwzględniając uwagi UOKiK, FORMET przekazał do MSP do uzgodnienia poprawiony *Plan restrukturyzacji* z nowym wnioskiem o udzielenie pomocy na restrukturyzację. W odniesieniu do zmodyfikowanego *Planu restrukturyzacji*, MSP zgłosiło potrzebę kolejnego uzupełnienia i wyjaśnienia niektórych rozbieżnych kwestii. Powtórnie zmodyfikowany *Plan restrukturyzacji na lata 2011-2015* oraz zmieniony wniosek o udzielenie pomocy przesłano do Prezesa UOKiK w dniu 5 lipca 2011 r. Pismem z dnia 21 lipca 2011 r. Prezes UOKiK przekazała kolejną opinię, odnosząc się do poszczególnych kryteriów stosowanych przy ocenie zgodności pomocy z regułami wewnętrznego rynku. W konkluzji, Prezes UOKiK stwierdziła, że w świetle przedstawionych wątpliwości, nie było możliwe stwierdzenie zgodności planowanej pomocy z zasadami rynku wewnętrznego, a notyfikacja KE projektu indywidualnej pomocy może nastąpić na wniosek FORMET złożony w terminie 14 dni od dnia otrzymania przedmiotowej opinii, o ile Minister SP nie zweryfikuje swojej dotychczasowej, pozytywnej opinii o możliwości udzielenia pomocy publicznej.

O notyfikację w KE wniosku o pomoc publiczną na restrukturyzację Spółka wystąpiła pismem z dnia 22 lipca 2011 r. (skierowanym do UOKiK), dosyłając ostateczną (przed notyfikacją) wersję planu restrukturyzacji w dniu 27 lipca 2011 r. W związku z tym wnioskiem, KE, w dniu 23 września 2011 r. zwróciła się do Spółki o złożenie dodatkowych wyjaśnień obejmujących:

- przedstawienie uzasadnienia trudnej sytuacji finansowej FORMET, bowiem otrzymane przez KE wraz z wnioskiem sprawozdania finansowe jednoznacznie nie spełniały warunków punktu 11 *Wytycznych*,
- wielkości należności Skarbu Państwa wobec FORMET i zasadności konwersji całego zadłużenia Spółki na jej akcje,

¹⁰ Danymi dotyczącymi: wartości środków trwałych i stopnia ich zużycia, struktury i kierunków wykorzystania środków pomocy na restrukturyzację, planowanych przepływów strumieni pieniężnych w latach 2011-2015, przewidywanych nakładów inwestycyjnych w latach 2011-2016, wyliczenia okresu zwrotu poniesionych nakładów inwestycyjnych.

¹¹ Komunikat Komisji dotyczący pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE C 244 z 1.10.2004 r. str.2); z uwagi na kryzys finansowy obowiązywanie Wytycznych zostało przedłużone do 9 października 2012 r. zgodnie z informacją z dnia 9 lipca 2009 r. (Dz.U. UE.C 156 z 9.07.2009 r. str. 3).

- listy aktywów przewidzianych do zbycia w celu przeznaczenia tych środków na wkład własny w procesie restrukturyzacji,
- interpretacji, zawartego w jednej z tabel, określenia „wynik” (jako zysk netto czy zysk brutto ze świadczenia usług),
- określenia hipotetycznego zysku jaki mógłby być osiągnięty przy założeniu nie zmniejszonych przychodów i eksploatacji przewidzianych do wyłączenia (w ramach środków wyrównawczych) niektórych maszyn.

O kolejne dodatkowe wyjaśnienia, dotyczące wysokości wkładu własnego w kosztach restrukturyzacji, środków wyrównawczych, zyskowności uzyskanej w latach 2008-2011 w związku z eksploatacją maszyn przewidywanych do wyłączenia z procesu wytwórczego¹², uzupełnienia danych dotyczących zysku netto za lata 2008-2011 związanego ze świadczeniem usług obróbki mechanicznej metali i obróbki szlifowaniem, wskazania w jakim zakresie zaproponowane środki wyrównawcze wychodzą poza niezbędne minimum, które umożliwiłyby FORMET powrót do zdolności utrzymania się na rynku¹³, KE wystąpiła do FORMET w dniu 7 grudnia 2011 r.

6) Pozytywna decyzja KE o zgodności pomocy publicznej na restrukturyzację FORMET z rynkiem wewnętrznym wydana została w dniu 8 lutego 2012 r., Jednakże do czasu zakończenia kontroli w czerwcu 2012 r. nie nastąpił wnioskowana konwersja zadłużenia Spółki wobec Ministra SP na podwyższenie jej kapitału zakładowego.

Przedłużająca się w czasie procedura rozpatrywania wniosku FORMET i warunków programu pomocy na jego restrukturyzację, spowodowała pogorszenie się stanu finansowego Spółki, a tym samym zmianie uległy wszelkie prognozy, zarówno warunków i kosztów restrukturyzacji, a także zakładanych efektów. Rada Nadzorcza Spółki, w uchwale z dnia 13 marca 2012 r., a więc już po uzyskaniu pozytywnej decyzji KE, sceptycznie odniosła się do możliwości uzyskania zakładanych efektów z restrukturyzacji i osiągnięcia przez Spółkę stabilnej sytuacji finansowej w przyszłości.

W ocenie NIK, impas w procesie restrukturyzacji Spółki nie został zawiniony przez jej Zarząd, który podejmował intensywne starania o jego wdrożenie. Zdaniem NIK zasadne jest kontynuowanie starań o osiągnięcie tego celu.

7) Przedstawiając powyższe, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust.2 *ustawy o NIK*, wnosi o kontynuację działań zmierzających do wdrożenia *Planu restrukturyzacji* Spółki.

Najwyższa Izba Kontroli – Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, zwraca się do Pana Prezesa o nadesłanie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania zawartych w nim uwag i wykonania wniosku oraz o podjętych działaniach lub o przyczynach niepodjęcia tych działań.

¹² Kwestia ta nie była w sposób dostateczny wyjaśniona przez FORMET w związku z pytaniami przekazanymi w piśmie KE z 23 września 2011 r.

¹³ Wyjaśnień do UOKiK udzielono 21 grudnia 2011 r., a ten z kolei do Komisji Europejskiej 10 stycznia 2012 r.

Stosownie do art. 61 ust.1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia po-kontrolnego, przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia do Dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku, zawartych w tym wy-stąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się – stosownie do art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK* – od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie powyższych zastrzeżeń.

Dyrektor
Departamentu Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji
(-) Andrzej Otrębski